

PRECUVĂNTARE

iserică Română Unită cu Roma își aniversează trei secole de existență în comuniune cu Scaunul Apostolic al succesorului Sfântului Petru, acum, la sfârșitul mileniului marcat la începuturile sale de dureroasă separare a creștinătății. Ne întoarcem, de aceea, gândul pios în trecut, la artizanii Unirii desăvârșite în anul 1700, precum și la cei care ne-au transmis-o.

Păstorii din secolul al XVIII-lea ai acestei Biserici au fost promotori ai valorilor de profundă inspirație evanghelică, modelatoare de conștiințe și civilizatoare ale unei societăți care începea să devină conștientă de originile sale romanice și de destinul său european.

Nici un alt focar românesc de cultură nu a răspândit atâta lumină și într-un moment atât de oportun, cum a făcut-o Blajul Școlii Ardelene în secolul al XVIII-lea, când axa istoriei lumii se orienta spre evul națiunilor moderne. Evoluției românești spre noile limanuri, învățații clerici ai Blajului i-au asigurat sângele necesar al științei și conștiinței, al vocației creștine străbătute de fulgerul dumnezeiesc al cunoașterii și autocunoașterii. Lumină din lumina Romei, inima creștinătății, modesta așezare a Blajului a devenit la rândul său o stea densă, iradiind spre toate zărilor românești îndemnul: „Veniți de luați lumină!” De sub bătrânești teascuri tipografice, minți înalte și mâini mișcătoare au scos o literatură impresionantă, primenind din fundament universul cărții românești, fie ea bisericească sau laică. Grăuntele de muștar aruncat de voia dumnezeiască în grădina Unirii a devenit un arbore falnic (Matei 13, 31-33), ale cărui ramuri au rodit bogăție de învățături pentru toți românii, după cum mărturiile vremii o adevăresc. Oameni ai altarului și ai condeiului deopotrivă, Inochentie Micu-Klein, Petru Pavel Aron, Samuil Micu, Gheorghe Șincai sau Petru Maior – ca să-i amintim aici doar pe cei mai de frunte – au binemeritat recunoștința posterității, care îi numără între ctitorii scrisului românesc modern.

Opera de căpetenie și cununa de lauri a școlii spirituale din sânul Bisericii Române Unite este Biblia românească tipărită la Blaj, în 1795, în traducerea originală a lui Samuil Micu. Tipărirea Bibliei proprii pentru un popor întreg a fost întotdeauna un fapt istoric notoriu, făcând din respectivele centre tipografice niște mari repere pe harta creștinismului universal. Realizată pe un fond de competență teologică, istorică și filologică nemaiîntâlnite în lumea românească, *Biblia de la Blaj* din 1795 a preluat cu respectuoasă fermitate făclia mai vechii Biblii tipărite la București, în 1688, purtând-o la un nivel superior spre secolele următoare. Primenită în grai la limita perfecțiunii, după aprecierea exegeților, găsind cuvintele cele mai potrivite pentru a face înțeleasă „cartea trimisă de la Dumnezeu” (*Cuvânt înainte la S. Scriptură*), Biblia lui Samuil Micu a devenit instantaneu Biblia națională a tuturor românilor, indiferent de confesiune. Prin cele trei reeditări din secolul al XIX-lea (Sankt Petersburg 1819, Buzău 1854-1856 și Sibiu 1856-1858), *Biblia de la Blaj* a dominat graiul biblic românesc în epoca formării culturii și literaturii noastre clasice, oferind modelul optim de exprimare în limba română. În acest înțeles, opera blăjeană este cea mai importantă carte apărută vreodată în cultura noastră. Modelul, spiritul limbii și tainica ei frumusețe bătrânească se regăsesc până astăzi în Bibliile românești de linie elaborate după Septuaginta, omagiu suprem adus acestei regine a cărții de pe meleagurile noastre.

Ediția de față a *Bibliei de la Blaj* este un prinos de recunoștință pentru cei care, în via Domnului numită Biserica Română Unită cu Roma, la Blaj, în anul Domnului 1795, au creat acest monument spre mai mare glorie a lui Dumnezeu, așezând ca jertfă la temelia impresionantelor opere întreaga lor smerenie, hărnicie și răbdare. Cu această restituire se încheie și se încununează actele de pioșenie pe care le-am dedicat tricentenarului Unirii cu Roma. Tipărirea cărții în Cetatea Eternă este o confirmare a valorii catolice a strădaniei celor care au așezat în grai românesc Sfânta Scriptură, precum și a profesionalismului colaboratorilor noștri, care i-au conferit frumoasa formă și interpretare științifică actuală.

Cititorul va avea astfel prilejul să reparcurgă cuvântul scris al lui Dumnezeu în forma în care înaintași ai noștri s-au străduit să-l facă mai bine înțeles și mai iubit. Însă dincolo de incontestabila valoare istorică și filologică a ediției rămâne, după mai bine de două secole de la prima apariție, spiritul care i-a însuflețit pe binecuvântații înaintași, regăsit și în această lectură: mărirea lui Dumnezeu în unitate de simțire românească și de credință apostolică.

Pentru tot cel care se va lăsa călăuzit de acest spirit: „Harul Domnului nostru Isus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Împărtășirea Sfântului Spirit, a Treimelei celei de o ființă și nedespărțite să îi însoțească și binecuvânteze”.

✚ LUCIAN MUREȘAN
arhiepiscop și mitropolit